

Dictamen núm. 02/2002 del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Projecte de decret pel qual es crea el Registre de Parelles Estables de les Illes Balears i se'n regulen l'organització i la gestió

Dictamen núm. 02/2002 del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Projecte de decret pel qual es crea el Registre de Parelles Estables de les Illes Balears i se'n regulen l'organització i la gestió

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a), incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 4, lletra a), incís primer del Decret 128/2001, de 9 de novembre, pel qual se n'aprova el Reglament d'organització i funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 13 de març de 2002 va presentar-se en el registre d'aquest Consell (E-42/02), sol·licitud de dictamen de l'Il·lm. Sr. José Sánchez Suárez, secretari general tècnic de la Conselleria de Benestar Social, relativa al Projecte de decret pel qual es crea el Registre de Parelles Estables de les Illes Balears i se'n regulen l'organització i la gestió. La sol·licitud que es fa és doble:

“1r- Que el Consell Econòmic i Social emeti el dictamen preceptiu sobre el Projecte del decret pel qual es crea el Registre de Parelles Estables de les Illes Balears i se'n regulen l'organització i la gestió.

2n- *Que per raons d'urgència, i en compliment del que preveu la disposició final primera de la Llei 18/2001, de 19 de desembre, de parelles estables, el dictamen s'emeti en el termini màxim de 15 dies.*”

Segon - El mateix dia 13, tot admetent les raons que justifiquen la urgència, la Presidència del CES, atès el que disposa l'article 43 núm. 5 del Reglament d'organització i funcionament d'aquest Consell, aprovat per Decret 128/2001, de 9 de novembre (BOIB núm. 140 de 22-11-2001), va resoldre el següent:

a.- Adreçar escrit al Sr. conseller president de la Comissió de Treball Permanent d'Àrea Social, amb el següent contingut decisorí:

“1r- Encarregar a la Comissió d'Àrea Social que presidiu l'elaboració de la proposta de dictamen sobre el Projecte de decret pel qual es crea el Registre de Parelles Estables de les Illes Balears.

2n- Determinar que per a la realització de la labor encomanada disposau, tot atenent que la sol·licitud incorpora una petició raonada d'urgència, d'un termini màxim de 10 dies. Un cop conclòs aquest termini haureu de lliurar a aquesta Presidència una proposta de dictamen que pugui ser inclosa en l'ordre del dia de la sessió següent del Ple o de la Comissió Permanent.

3r- Avisar que haureu de comunicar en aquesta Presidència el calendari de reunions de la Comissió de Treball que presidiu, per tal que pugui el Consell oferir-vos el corresponent suport tècnic i puguin assistir-hi els senyors consellers que no formen part d'aqueixa comissió”.

b.- Es va comunicar a tots els membres del CES l'entrada de la sol·licitud de dictamen.

c.- Fer comunicació especial als membres de la Comissió de Treball Permanent d'Àrea Social de l'encàrrec de la proposta de dictamen.

d.- Adreçar escrit a l'Il·lm. Sr. secretari general tècnic de la Conselleria de Benestar Social per requerir:

“Atès que la tramitació, en aquest cas, del corresponent procediment precisa d’una gran brevetat sol·licitam que, amb la màxima urgència, ens trameteu el següent:

- En suport informàtic la sol·licitud de dictamen i el Projecte de decret.
- En igual suport, l’expedient i/o informes previs a la conclusió del projecte que ajudin en l’elaboració del criteri del Consell.
- I igualment tota la informació que pugui considerar-se rellevant entorn de l’objecte del decret.”

S’han rebut de la conselleria sol·licitant els documents requerits en suport informàtic i altres documents d’interès.

Tercer. La Comissió de Treball d’Àrea Social va reunir-se i després de les corresponents deliberacions el dia 20 de març de 2002, va elevar la corresponent proposta de dictamen a la Presidència del CES.

Celebrat el ple ordinari del dia 26 de març de 2002 i debatudes les esmenes presentades s’emet aquest dictamen.

II. Contingut de la norma

Aquest projecte de decret que s’examina deriva de la previsió de desplegament reglamentari que la Llei 18/2001, de 19 de desembre, de parelles estables (BOIB núm. 156 de 29-12-2001), inclou en el núm. 1 de la seva disposició final primera:

“En el termini d’un mes comptador des de la publicació d’aquesta llei en el Butlletí Oficial de les Illes Balears, el Govern de les Illes Balears ha d’aprovar

un decret pel qual es creïn i es regulin l'organització i la gestió del Registre de Parelles Estables de les Illes Balears”.

Es tracta d'un reglament d'execució d'una previsió legal concreta que té la següent estructura:

- Exposició de motius.

- Dos títols, dedicats a les següents matèries:
 - Títol I Creació del Registre de Parelles Estables de les Illes Balears. Articles 1 al 4.
 - Títol II Organització i gestió del Registre de Parelles Estables de les Illes Balears. Articles 5 a l'11.

- Dues disposicions addicionals.

- Una única disposició final.

L'estructura que incorpora el projecte és molt clara i atén perfectament el seu enunciat. És a dir, el títol primer crea el registre i el títol segon en desplega l'organització i la gestió. De manera més detallada:

En el títol I es determina l'objecte de la norma, la ubicació administrativa del registre, la seva estructura orgànica i de funcionament i els subjectes afectats.

En el títol II es despleguen els seus principis organitzatius; entre altres, l'accés al registre, els certificats, les modificacions de les inscripcions i la forma i requisits per practicar-les i la seva gratuïtat.

D'altra banda, les disposicions addicionals autoritzen la consellera de Benestar Social, respectivament, a aprovar el model de fulls del Llibre General i del Fitxer Auxiliar i la resta dels administratius a dictar les disposicions administratives que siguin necessàries per al desenvolupament i execució del decret.

La disposició final determina l'entrada en vigor de la norma.

II. Observacions generals

Com ha establert aquest Consell Econòmic i Social en un altra ocasió – Dictamen 01/2001 sobre el Projecte de decret que desplega la Llei 7/2001 de l'impost sobre les estades turístiques- és clar que:

“La norma sobre la qual es demana el parer del CES és el Projecte de decret de desplegament i no la norma legal de la qual deriva. En aquest sentit la coherència processal veda fer una anàlisi sobre una altra norma. Així doncs, tot i que es puguin fer referències a la Llei (...), aquestes han de ser enteses com a simples i obligades al·lusions.

Per això, ens limitarem a fer les consideracions socioeconòmiques que entorn del Projecte de decret i la documentació que l'acompanya podem fer, tot procurant eludir els aspectes de caràcter purament jurídic que, per aplicació de la llei, han de ser analitzats pel Consell Consultiu”.

En aquest cas, seguint el nostre criteri, hem de reduir el nostre examen al contingut del Projecte de decret, tot eludint l'opció de fer una anàlisi de la Llei 18/2001 de parelles estables on rauen els principis o fonaments d'aquest fenomen social constituït per les noves formes d'organització familiar. No obstant això, tot i que el Registre de Parelles Estables es desplega en el

Projecte de decret, el seu tractament inicial i determinats efectes de gran importància són recollits en la Llei 18/2001 i, per això, són inevitables les referències als aspectes “registrals” que la Llei incorpora.

En tot cas, entenem que abordar la regulació d'aquestes unions i tractar de donar-li un marc jurídic aclaridor –especialment a través d'un instrument orgànic de control públic com és el registre- era necessari, atès l'estat de la regulació actual. D'altra banda, la majoria de comunitats autònomes espanyoles i fins i tot algun municipi, han regulat aquesta qüestió, tot i que existeixi, quant a la matèria, una terminologia diversa: “parejas de hecho” a la comunitat andalusa, la de Madrid i la de Castella-La Manxa, “parejas estables no casadas” a la comunitat aragonesa, “unions estables de parella” a Catalunya o, simplement, “parelles estables”, denominació que hem adoptat a la nostra comunitat.

Des d'aquest punt de vista general i tot i que el projecte de reglament que dictaminam està –com d'altra banda és preceptiu– condicionat per la redacció de la llei de la qual deriva, volem comentar un dels requisits exigits a les parelles que es poden registrar. Es tracta de la necessitat que les unions estables que tenen accés al registre que es crea hagin de ser relacions d'afectivitat “anàlogues a la conjugal”. Aquesta característica necessària en la descripció de les parelles que les apropa a la relació matrimonial –incloent l'existència de relació sexual– produeix, al mateix temps, l'allunyament de la “parella estable” de determinades fórmules de convivència, també estables, entre persones de distint sexe o d'igual sexe que mantenen una relació, que no estan unides per cap vincle familiar i que no mantenen entre elles cap tipus de d'unió semblant a la conjugal. Aquestes últimes parelles no gaudeixen de la protecció i efectes positius que el registre garanteix i, respecte del concepte de parella estable ofert per la llei, es veuen discriminades.

III. Observacions particulars

En aquestes observacions particulars contenim l'anàlisi acurada del text articulat del Projecte de decret, i feim comentari de totes aquelles qüestions que estimam de relleu en la nostra funció de dictamen.

No obstant això, prèviament volem fer dues observacions:

I- La primera a l'exposició de motius del projecte, quant al paràgraf destinat a fer l'esment dels tràmits consultius que s'han duit a terme, on es diu que el decret s'acorda "...amb l'informe favorable del Consell Econòmic i Social..."

En primer lloc, entenem que el nostre CES no executa la seva funció consultiva amb la figura de l'informe, sinó del dictamen, com es palesa amb la simple lectura de l'article 2 núm. 1 a) i art. 14 núm. 7 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre que regula el Consell.

En segon lloc, atès que la sol·licitud del dictamen del CES té la consideració de tràmit preceptiu però no vinculant, no és rellevant que sigui el seu contingut favorable o no favorable. El que és important, al nostre parer, és que el tràmit s'hagi fet.

Per tant respecte de la frase que hem reproduït literalment, entenem que s'ha de substituir per una altra fórmula com per exemple: "...amb el dictamen del Consell Econòmic i Social..."

II- Segonament amb caràcter general volem fer una observació que ja hem fet en una altra ocasió –Dictamen 4/2001 sobre el decret que aprova el Pla d'habitatge- i que és la següent:

“En general notam la manca de titulació de cada article del Projecte de decret que, tot i que no és preceptiva, sí resulta molt recomanable per tal de fer una localització ràpida i segura de cada una de les qüestions regulades en la norma reglamentària. Aquesta bona pràctica es constitueix com una altra contribució a la claredat...”

Per això no hi seria de més que cada un dels preceptes anàs titulat amb indicació del seu contingut, la qual cosa afavoriria la recerca ràpida de les matèries que regula, tal com ho fan el Decret 203/1999 del Govern d'Aragó i l'Ordre de 8-09-2000 de la Conselleria d'Administracions Públiques de Castella-La Manxa que tenen idèntic objecte de regulació i que han inspirat, indubtablement, la confecció del projecte de decret que examinam.

En passar a l'anàlisi del text articulat:

Títol I Creació del Registre de Parelles Estables de les Illes Balears

Sobre l'article 1

- “ 1. Aquest Decret té com a objecte la creació del Registre de Parelles Estables de les Illes Balears i regular-ne l'organització i la gestió.
2. La inscripció en aquest Registre té caràcter constitutiu i perquè sigui aplicable la Llei 18/2001, de 19 de desembre, de parelles estables, els membres de la parella han de complir els requisits i les formalitats que s'hi preveuen, no han d'estar sota cap impediment que afecti algun d'ells o la seva relació i s'han d'inscriure voluntàriament en aquest Registre”.

L'article no presenta en el núm. 1 cap tipus de problema, a banda que es pugui fer per part de la conselleria sol·licitant, respecte de l'òrgan creat, una

certa qualificació i definir la seva naturalesa jurídica com podria ser la de “registre administratiu”, tal com es fa en el decret aragonès.

El núm. 2 entenem que pateix de poca claredat ja que en el seu text s'acaramullen les qualificacions jurídiques previstes en el núm. 2 de l'article 1 de la Llei 18/2001, amb un cert desordre. Per això, en virtut del principi de claredat normativa, n'aportam una nova redacció:

“2.- La inscripció en aquest Registre es voluntària i té caràcter constitutiu. Perquè sigui aplicable als membres de la parella la Llei de parelles estables 18/2001, de 19 de desembre, han de complir els requisits i les formalitats que s'hi preveuen i no han d'estar sota cap dels impediments prevists en la dita Llei que afecti algun d'ells o la seva relació”.

Aquesta redacció ens sembla igual de coherent i respectuosa amb el contingut del núm. 2 de l'article 1 de la Llei 18/2001 i fins i tot més aclaridora. Consideram que amb aquesta redacció es fa més palesa la qüestió de la voluntarietat: no és necessària la inscripció per constituir-se com a parella estable, però, per assolir els efectes que la llei atorga a les parelles estables sí que cal la inscripció.

Sobre l'article 2

- “ 1. El Registre de Parelles Estables de les Illes Balears està sota la dependència de la Conselleria de Benestar Social i adscrit a la Direcció General de Menors.
2. El responsable del Registre procurarà la inscripció ordenada i sistemàtica de totes les declaracions formals de constitució de la parella estable, les modificacions i les extincions, qualsevol que en sigui la causa, sempre que afectin la parella i sigui sol·licitada per aquesta. Igualment vetllarà pel

seu bon funcionament i elevarà a la consellera de Benestar Social la proposta de resolució, perquè dicti la resolució d'inscripció corresponent”.

Respecte d'aquest precepte consideram que es fan de manera adequada – llevat del que deim més endavant– les especificacions quant a l'adscripció administrativa del Registre i la seva dependència orgànica, però hi ha poca determinació de la figura del “responsable del Registre”. Vistes les atribucions principals i de naturalesa pública que li atorga la norma sembla oportú que el “responsable” tenguí la condició de funcionari públic. Molt més si atenem els efectes constitutius de la inscripció registral i que aquesta és el resultat de la tramitació d'un expedient administratiu, tal com disposa l'article 9 del mateix projecte.

Igualment ens ha sobtat l'adscripció expressa del Registre a la Direcció General de Menors. Entenem que es pot deure que la dita direcció general té atribuïdes les competències sobre la matèria “família” i que és hereva de l'antiga Direcció General de Menors i Família. Consideram més adequat adscriure el Registre a la Secretaria General Tècnica.

Sobre l'article 3

“El Registre de Parelles Estables està constituït pels expedients on s'hi guarden tots els documents i els actes referits a la parella, les inscripcions, les modificacions i les cancel·lacions, que constitueixen el Llibre General”.

Aquest precepte ens condueix a aconsellar a la sol·licitant la revisió d'aquests primers articles de la norma, per plantejar-se la possibilitat d'elaborar un concepte definidor del Registre que es crea ja que, tant en aquest article 3, com en els anteriors i en el següent es donen trets que poden servir per descriure què és el Registre que es crea, i deixar per al següent títol la descripció de com funciona i està organitzat.

En aquesta línia argumental i a títol d'aportació, amb independència que es vulgui fer la revisió aconsellada, proposam una nova redacció de l'article 3 que pot omplir la manca de definició al·ludida, aportar claredat i salvar la deficiència que suposa fer esment d'un concepte –Llibre General– sense definir-lo prèviament o sense indicar on està definit:

Article 3

“El Registre de Parelles Estables, amb l'adscripció administrativa indicada a l'article anterior, està materialment constituït pel conjunt ordenat d'expedients en els quals s'hi guarden tots els documents i actes referits a les parelles estables registrades. Aquests documents i actes queden reflectits en el Llibre General regulat en l'article 6 d'aquest Decret, mitjançant les inscripcions, les seves modificacions i les cancel·lacions que s'hi facin”.

Sobre l'article 4

“Tenen accés a aquest Registre les unions de dues persones que convisquin o vulguin conviure de manera lliure, pública i notòria, en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, sempre que declarin formalment la seva voluntat de constituir-se com a parella estable, amb caràcter permanent i sense estar sotmesa a condició, i com a mínim un dels seus membres tingui veïnatge civil a les Illes Balears i hi hagi submissió expressa d'ambdós al règim que estableix.”

Aquest article és el resultat d'una addició de preceptes que es troben en el text legal:

- El núm. 1 de l'article 1 reproduït en la frase “...les unions de dues persones que convisquin o vulguin conviure de manera lliure, pública i notòria, en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal....”

- El núm. 2 de l'article 1 que es reflecteix en l'exigència "...sempre que declarin formalment la seva voluntat de constituir-se com a parella estable..."
- El núm. 2 de l'article 4, clarament recollit en la limitació "...amb caràcter permanent i sense estar sotmesa a condició..."
- I el núm. 2 de l'article 2, quan s'especifica que "...i com a mínim un dels seus membres tingui veïnatge civil a les Illes Balears i hi hagi submissió expressa d'ambdós al règim que estableix".

Sembla, doncs, una adequada descripció dels subjectes legitimats per accedir al Registre.

Títol II Organització i Gestió del Registre de Parelles Estables de les Illes Balears

Sobre l'article 5

- "1. La inscripció en el Registre s'acreditarà amb el certificat corresponent emès amb aquest efecte.
2. Únicament es poden expedir certificats de les inscripcions o els assentaments registrals a instància de qualsevol dels membres de la parella interessada i dels seus drethavents, o a requeriment dels òrgans judicials en exercici de les seves facultats jurisdiccionals."

Aquest precepte regula la "publicitat" registral, i consideram que la seva col·locació sistemàtica no és la més adequada. Ens sembla que si afecta un tret de definició del Registre tan important com aquest, s'hauria d'incorporar al títol primer.

Sobre l'article 6

- “ 1. El Registre de Parelles Estables es formalitzarà mitjançant un Llibre General, on s'hi han de fer les inscripcions i l'assentament regulat per aquest Decret. Aquest Llibre estarà format per fulls foliats i segellats, i s'encapçalarà i s'acabarà amb les diligències d'obertura i tancament corresponents, que haurà de signar la consellera de Benestar Social.
2. També hi haurà un Fitxer Auxiliar, on hi figuraran —ordenats alfabèticament pels seus llinatges— els inscrits en el Llibre General. La inscripció en el Fitxer Auxiliar farà referència a les pàgines del Llibre General en què s'hi hagin practicat inscripcions o assentament que puguin afectar-los.
3. Els Llibres i els Fitxers, si escau, podran formalitzar-se mitjançant suport informàtic, tot i que el tractament automatitzat de dades de caràcter personal ha de respectar estrictament el previst a la legislació que regula el tractament automatitzat d'aquest tipus de dades.”

El precepte descriu clarament un sistema de registre suportat sobre un document principal on rau la inscripció —el Llibre— i un document auxiliar —el Fitxer— que facilita la consulta del document principal. Aquesta és una fórmula d'organització dels llibres del registre bastant divulgada i que és la que s'ha adoptat a la comunitat autònoma d'Aragó. En tot cas sobta que la diligència del Llibre s'hagi de fer per la titular de la Conselleria i, atès el seu caràcter de tràmit d'autenticació, no es deixi en mans de la Direcció General o si de cas de la Secretaria General Tècnica on està adscrit el Registre.

Sobre l'article 7

“La inscripció d'una parella estable en el Registre exigeix la concurrència dels requisits següents:

- a) Ser major d'edat o menor emancipat.
- b) No tenir entre els membres de la parella una relació de parentiu en línia recta per consanguinitat o adopció, ni col·lateral per consanguinitat o adopció fins al tercer grau.
- c) No estar lligat per vincle matrimonial.
- d) No formar parella estable amb una altra persona inscrita i formalitzada degudament.
- e) Que, com a mínim, un dels membres tingui veïnatge civil a les Illes Balears.
- f) Submissió expressa d'ambdós membres al règim que estableix el veïnatge civil de les Illes Balears.
- g) Declaració de voluntat d'ambdós membres de constituir-se en parella en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, sense condicions i amb caràcter de permanència”.

Aquests requisits que es relacionen en l'article són reproduccions pràcticament literals del contingut de l'article 2 de la Llei. Consideram que hem de fer una simple observació d'ordre quant la forma d'exposició, ja que hi ha entre ells notòries diferències: alguns depenen de la voluntat dels afectats i altres no, alguns afecten la capacitat i altres són purs requisits personals. Per això i en termes de pura claredat expositiva, consideram la següent redacció la més apropiada:

Article 7

“La inscripció d'una parella estable en el Registre exigeix en els membres de la parella la concurrència dels requisits següents:

A.- Requisits de tipus personal:

- a) Ser major d'edat o menor emancipat.
- b) No tenir entre els membres de la parella una relació de parentiu en línia recta per consanguinitat o adopció, ni col·lateral per consanguinitat o adopció fins al tercer grau.
- c) No estar lligat per vincle matrimonial.
- d) No formar parella estable amb una altra persona inscrita i formalitzada degudament.

B.- Requisits quant el veïnatge civil:

A més dels requisits de caràcter personal de la lletra anterior, com a mínim, un dels membres ha de tenir veïnatge civil a les Illes Balears i ambdós membres han de fer submissió expressa al règim que estableix el veïnatge civil de les Illes Balears.

C.- Emissió de la voluntat:

Els membres de la parella que reuneixin els requisits detallats en les lletres anteriors hauran de fer una declaració de voluntat conjunta de constituir-se en parella en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, sense condicions i amb caràcter de permanència”.

Sobre l'article 8

“1. Les modificacions o inscripcions posteriors s'han d'efectuar per la sol·licitud conjunta d'ambdós membres de la parella, i han d'anar acompanyades de la documentació que acrediti els fets que es pretenen fer constar en el Registre.

2. Les sol·licituds de cancel·lació d'una inscripció de parella estable les poden formular conjuntament ambdós membres o unilateralment un dels dos, sempre que es donin les causes d'extinció establertes a l'article 8 de la Llei 18/2001, de 19 de desembre, de parelles estables.
3. Aquestes sol·licituds s'han d'adreçar a la consellera de Benestar Social i s'han de presentar directament en el Registre de Parelles Estables o davant qualsevol dels òrgans i pels mitjans prevists en la legislació aplicable en matèria de procediment administratiu.”

Estimam necessari considerar –si és possible dins dels marges que la Llei 18/2001 defineix– la inclusió de la promoció d'ofici, per la conselleria competent, del procediment per a l'anul·lació d'inscripcions registrals, tot basant-se en el falsejament de dades en la constitució o per l'ús fraudulent de la inscripció fent passar per existent una parella estable que en la realitat està dissolta.

Igualment volem fer esment de l'excessiva personalització quant a l'òrgan unipersonal que ha de resoldre l'expedient que és la “consellera de Benestar Social”. Veim més adequat parlar de la “titular de la competència”, o “titular de la conselleria”. Fins i tot podria pensar-se que la resolució de l'expedient fos d'un òrgan menor (secretari general tècnic, p. ex.).

Sobre l'article 9

“La sol·licitud d'inscripció en el Registre de Parelles Estables implica l'inici d'un expedient administratiu. Aquesta sol·licitud ha d'anar acompanyada dels documents següents:

- a) Original i còpia del document nacional d'identitat dels membres de la parella.

- b) Certificat del Registre Civil o escriptura pública d'emancipació dels membres, si escau.
- c) Certificat actualitzat del Registre Civil, on s'hi acrediti que no es manté cap vincle matrimonial amb cap altra persona.
- d) Declaració jurada d'ambdós membres que no hi ha cap relació de parentiu en línia recta per consanguinitat o adopció, ni col·lateral per consanguinitat o adopció fins al tercer grau.
- e) Declaració jurada de no formar parella estable amb una altra persona inscrita i formalitzada degudament.
- f) Certificat del Registre Civil de veïnatge civil d'un dels dos membres de la parella.
- g) Declaració expressa i per escrit de submissió d'ambdós membres al règim que estableix el veïnatge civil de les Illes Balears.
- h) Manifestació dels membres de la parella on opten per declarar la seva voluntat de constituir-se en parella davant del responsable del Registre, de notari, o bé davant batlle en presència del secretari.”

Una simple observació de nomenclatura. Ja no és correcte parlar del “document nacional d'identitat” i sí del “documents d'identificació” que inclou tot document des del clàssic “carnet” fins als documents d'identificació de ciutadans comunitaris, el passaport, el permís de residència, etc. Igualment tampoc no s'exigeixen a hores d'ara “declaracions jurades”, sinó “declaracions responsables” o simples declaracions.

Un breu comentari quant el requisit documental de la lletra c). Entenem que el certificat negatiu és exigit a cada un dels membres de la parella i potser s'hauria de fer aclariment d'aquest aspecte tant en aquest apartat com a tots els altres on s'exigeixen documents probatoris de no concurrència de requisits obstatius, de l'acte de registre, de naturalesa personal.

Sobre l'article 10

- “1. Presentada la documentació corresponent a la sol·licitud d'inscripció cal assignar un número d'expedient, que és únic per a cada parella. Les anotacions posteriors i les modificacions que s'hagin d'inscriure s'han d'unir a l'expedient primitiu.

2. L'encarregat del Registre ha de comprovar l'exactitud i la suficiència de les dades aportades, i si cal, ha de requerir els interessats que en un termini de 10 dies comptadors des de la notificació del requeriment esmenin els defectes o aportin els documents que hi faltin, amb indicació que, si no ho fan, es considerarà que desisteixen de la seva petició.

3. Comprovada l'exactitud i la suficiència de les dades aportades, es requerirà ambdós membres de la parella que, en el termini d'un mes, i davant del responsable del Registre, davant d'un notari o davant d'un batle assistit pel secretari, segons l'opció manifestada pels membres de la parella, formalitzin conjuntament i de forma escrita la voluntat de constituir-se en parella en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, sense condicions i amb caràcter de permanència.

4. La data que marcarà els efectes de la constitució de la parella estable serà la de la formalització de la voluntat feta davant del responsable del Registre. En el cas que es formalitzi la constitució davant notari o davant batle assistit pel secretari aquesta s'ha de trametre a l'encarregat del Registre, i tindrà efectes des de la data d'entrada al Registre.

5. L'encarregat del Registre elevarà la proposta de resolució de constitució i inscripció de la parella estable a la consellera de Benestar Social, que dictarà la resolució corresponent.

6. En el termini màxim de tres mesos comptadors des de la formalització de la constitució de la parella feta davant del responsable del Registre, o des de la data d'entrada al Registre prevista a l'apartat 4 d'aquest article, sense que se'n dicti cap resolució, s'entendrà estimada la sol·licitud d'inscripció.
7. Contra les resolucions dictades per la consellera de Benestar Social, que posen fi a la via administrativa, es poden interposar els recursos prevists legalment.
8. Un cop dictada la corresponent resolució favorable a la pràctica d'una inscripció, s'anotarà en el Llibre General del Registre.”

Aquest article determina un procediment per dur a terme la inscripció que s'anotarà en el Llibre General del Registre. Respon a l'esquema clàssic d'un expedient administratiu d'inscripció, sobre el qual volem fer els següents comentaris:

1r.- Apreciam una certa incoherència entre el núm. 3 de l'article i la lletra h) de l'article anterior, on sembla que es demanen els mateixos documents o manifestacions en dos moments distints. Si s'ha d'aportar amb la sol·licitud d'inscripció la *manifestació dels membres de la parella on opten per declarar la seva voluntat de constituir-se en parella davant del responsable del Registre, de notari, o bé davant batlle en presència del secretari*, perquè després es diu que *comprovada l'exactitud i la suficiència de les dades aportades, es requerirà ambdós membres de la parella que, en el termini d'un mes, i davant del responsable del Registre, davant d'un notari o davant d'un batlle assistit pel secretari, segons l'opció manifestada pels membres de la parella, formalitzin conjuntament i de forma escrita la voluntat de constituir-se en parella en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, sense condicions i amb caràcter de permanència.*

2n.- Veim que és confusa la redacció del núm. 6 quan aborda el silenci administratiu positiu. A més d'una redacció més clara s'hauria d'incorporar explícitament que els efectes d'aprovació es donaran sempre i quan la sol·licitud sigui documentalment adequada. Volem dir que el termini previst per entendre aprovada la sol·licitud, si s'ha fet una revisió acurada de la documentació preceptiva, és massa llarg. En efecte, entenem que, donat que el Registre és de caràcter constitutiu i la resolució de l'expedient depèn senzillament de la reunió d'uns requisits acreditats documentalment, un cop aportats els documents sense que en el termini màxim d'un mes no hi hagi cap requeriment de reparació documental els efectes de constitució s'han de donar.

3r.- Derivat del que acabam de dir, pensam que l'aspecte de la proposta de la resolució –núm. 5– i de la resolució –núm. 7–, hauria de ser més clar. Atès que el registre suposa un acte realitzat un cop feta una tasca de comprovació d'uns requisits clarament predeterminats, el més procedent és reduir la discrecionalitat en la resolució. Si els sol·licitants reuneixen els requisits i hi ha constatació per l'encarregat del Registre d'aquest fet, la proposta de resolució ha de ser per admetre la inscripció i coherentment la resolució l'ha de fer seva. Únicament en aquells casos en què, requerits els sol·licitants, no hagin aportat els documents, la proposta podrà ser negativa i, per tant, també la resolució.

Reiteram el que hem dit abans quant a l'òrgan que dicta la resolució.

Sobre l'article 11

“Qualsevol sol·licitud d'inscripció, modificació o extinció en el Registre de Parelles i els certificats que s'expedeixin són totalment gratuïts.”

Entenem igualment clar el precepte sense emfasitzar la gratuïtat i veim innecessari parlar de “totalment gratuïts” ja que n’hi ha prou amb el qualificatiu “gratuïts.”

Finalment quant a les disposicions addicionals i final són adequades i no consideram la necessitat de fer-los cap comentari.

III. Conclusions

Al text del present dictamen s’han donat les opinions i conclusions que, de manera consensuada, aquest Consell emet respecte del contingut de la consulta feta per la Conselleria de Benestar del Govern de les Illes Balears, a través de la seva Secretaria General Tècnica, respecte del Projecte de decret pel qual es crea el Registre de Parelles Estables de les Illes Balears i se’n regulen l’organització i la gestió.

El secretari general

Pere Aguiló Crespí

Vist i plau

El president

Francesc Obrador Moratinos

Palma, 26 de març de 2002